

Motion till riksdagen 2023/24:1836

av **Ida Ekeroth Clausson m.fl. (S)**

Barns rätt till eget ombud i vårdnadstvister

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn bör ha rätt till eget ombud i vårdnadstvister och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 2020 är barnkonventionen lag i Sverige och gäller på samma sätt som övriga lagar i Sverige, såsom socialtjänstlagen, skollagen och föräldrabalken. Två av de grundläggande principerna i barnkonventionen är att barns bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn, samt att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen arbetade hårt för att stärka barns rättigheter och vi har gjort landvinningar på området. Den 1 juli 2021 trädde en ny lag i kraft som gör att barn som blir vittne till våld inom familjen får starkare skydd. Den nya lagen om barnfridsbrott innebär att det blir straffbart att utsätta barn för att bevittna brott i nära relation. Ett barn som bevittnar våld blir nu målsägande och har då rätt till målsägandebiträde och skadestånd. Barnet ges därmed ett ökat rättsskydd och ses som ett brottsoffer, och det betyder mycket för barnens rättssäkerhet och möjlighet att få upprättelse. Däremot är det inte säkert att detta alls kommer påverka den våldsutövande förälderns rätt till vårdnad.

Uppgifter som framkommit i media om barn som drabbats av sina föräldrars våld, där samhället brustit i att ta sitt ansvar, är många. Det är inte länge sedan det rapporterades om en åttaårig pojke som misstänks ha blivit mördad i samband med ett ej övervakat umgänge med sin biologiska pappa. En umgängesrätt som tingsrätten en kort tid innan tilldelat pappan efter en infekterad vårdnadstvist.

Jämställdhetsmyndigheten har i en rapport till regeringen kartlagt 814 utvalda domar i vårdnadstvister som meddelats efter den 1 april 2020. De 817 utvalda domarna hade valts ut från en större grupp domar som inhämtats från samtliga 48 tingsrätter i landet. I rapporten framkom det att våld eller andra övergrepp mot förälder eller barn förekom i

64 procent av de granskade målen. Man uppgav också att barnrättsperspektivet ofta brister. Det finns helt enkelt en risk, menar de, att barn kan tvingas till att bo och ha umgänge med en våldsutövande förälder. I en vårdnadstvist har domstolen två särskilt viktiga omständigheter att förhålla sig till, dels att beakta risken för att barnet eller någon annan i familjen utsätts för övergrepp, eller riskerar att föras bort, dels barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna. I rätten presenteras den utredning som domstolen beställer från socialnämnden, samt parternas egna uppgifter. Parterna har oftast varsin advokat som representerar dem i vårdnadstvisten. Barnet har dock inte möjlighet att företrädas av något eget ombud. Detta innebär att barn inte har möjlighet att överklaga beslutet. Det kan också innebära att barnets rättigheter och egen röst inte beaktas fullt ut i processen. Med hänvisning till Jämställdhetsmyndighetens rapport är det av största vikt att ett sådant ombud har kompetens inom våld och hur det på olika sätt kan yttra sig. Barn behöver få rätt att tilldelas ett eget ombud som för barnets talan i vårdnadstvister.

Ida Ekeröth Clausson (S)

Sofia Amloh (S)

Hanna Westerén (S)